(Ecce) in breui ꝛ in patulo (ſic) vt dicetur infra. vel (ſic) id ē ad ſilitudinē vitis abundantis (benedicet). i. in bonis multiplicabit (homo q timet do.) de qua bndictōne dicit Gen. xij. Benedicā tibi ꝛ magnifi. nomē tuū: ſed qꝛ homo nō pōt p ſe habere hanc bndictōȝ orand' eſt dñs vt eā tribuat dum orando ſubiungit.

6 **Benedicat tibi domin' ex ſyon: ꝛ videas bona ierlm omnibus diebus vite tue.**

(Bn. ti. do.) i. multiplicet bona tibi: ꝛ ne intelligat de benedictiōe tpaliū determinando ſubiungit (ex ſyon). ſ. bndicat. i. bndictiōe celeſti nō tpali. Tob. ix. Bndicat te dñs de' iſrl. Gen. xxvij. De rore celi erit benedictio tua: vel ſic. (bndicat tibi). i. virtutū det tibi crementū (dñs ex ſyon) id ē xps ex iudeis natus. Joh. iiij. Salus ex iudeis eſt (ꝛ) ex illa bndictiōe (videas) facie ad faciē (bona irlm). i. bona triumphantis eccl'ie hoc eſt ipm dñm quē videre eſt eē beatū ꝛ a quo ſunt oia bona. Eſa. xxxiij. Regē in deco. ſ. videbūt. eodem. lx. tunc videbis ꝛ afflues ꝛ mirabit ꝛ dilatabi. cor. t. Jo. xvij. Hec eſt vita eterna vt cognoſcāt te ſolū verū deū. ꝛ quē miſi. ie. xpm ꝛ hoc nō ad horā: ſ (o. die. vi. t.) i. ſine fine. de nocte nō fit h mentio: qꝛ ibi nō eſt nox: ſ tm dies. i. plena cognitio.

7 **Et videas filios filiorum tuorum: pacem ſuper iſrael.**

(Et) etiā (videas) in pñti in eccl'ia militante (filios fil. t.) id ē genitos de doctria tua. Puer. xvij. Corona ſenū filij filiorū: vel (videas) in futuro in celeſti irlm (filios fi. t.) id ē fructū operū tuorū. Tho. ix. Bndictio ſup vxorē tuā ꝛ ſup parentes. t. ꝛ videatis filios vros ꝛ filios filiorū vrorū: ꝛ etiam videas (pacē ſup iſrl). i. maiorē qȝ ſit in iſrl. i. qȝ poſſit aliqs ꝯtemplari. iuxta illud Eſa. xliiij. Oculus nō vidit deus abſqȝ te que pparaſti his q expec. te de qua pace Philip. iiij. Et pax dei q exuperat om. ſenſum cuſtodiat corda veſtra ꝛ intelligentias. v. vel (videas pacē ſup iſrl). i. xpm q eſt pax fideliū ꝛ ſuperans oms fideles Eph. ij. Ipſe eſt pax noſtra q fe. vtraqȝ vnū: vel (videas pacē ſup iſrl). i. pacem que erit in ſuperiore iſrl q eſt pax eternitatis. de q dr: Eſa. lxvj. Declinabo ſup eam quaſi flumen pacis: ꝛ dicit h ad differentiā inferioris iſrl in quo eſt pax pectoris: de q Jo. xiiij. Pacem relinq vobis.

Ps. cxxvij

Pſalmus CXXVIII

SEpe expugnauerunt me a iuuentute mea: dicat nunc iſrael.

(Sepe expugnauerunt) h decim' grad'. ſ. patientia i aduerſis q recte ſequit pcedentem: decens eni eſt vt q caſte deū timet omnia p ipſo patienter ſuſtineat. Intentio monet ad patientiā: titulus q ſupra. Modus biptit' eſt. ps. Primo exemplo ſui conſolatur infirmos ne deficiant int aduerſa. Secundo ponit pſequentiū reprobatōnē ibi (dominus iuſt' ꝛc.) vir igit quaſi reſpondens querelis infirmorū murmurantiū q tot ſuſtineant mala. Primo oſtendit q non eſt ſup hoc mirandū nec murmurandū. qꝛ non eſt nouū hoc. ſ. q boni tribulent immo diu eſt qđ incepit: ꝛ h eſt (ſepe expugnauerūt me) q nō merui nec dicit q: vt innuat multos eſſe impugnatores iuſtorū: vñ ſupra: multi bellantes aduerſum me. ꝛ iterū. multe tribulationes iuſtorū. ꝛ iterū: dñe qđ multiplicati ſunt q tribu. me. nec incipit modo impugnatio immo (a iuuentute mea) q etas vicina eſt. ꝛ iō magis fauorabilis qȝ odibilis. vel a pncipio cōuerſionis mee. qꝛ pharao cōtempt' ſtatim ſurgit in ſcandala: ꝛ egyptij filios iſrael ſtatim poſt exitum de egypto pſecuti ſunt. Exo. xiiij. Job. xxiiij. Mane pmo cōſurgit homicida. iō dicit Eccli. ij. Fili accedens ad ſeruitutē dei: ſta i iuſticia ꝛ timore ꝛ ppara. a. t. ad ten. vel (a iuuētute mea). i. a pncipio tpis. ſ. ab abel: extunc eni cepit pſecutio iuſtorū: (a iuuentute mea). i. qꝛ videbant me iuuenē inſipientem: ꝛ impotentem ad reſiſtendū: ꝛ iō crudelior eſt eorū impugnatio. Hiere. lj. Abſorbuit me qſi draco repleuit ventrem ſuū teneritudine mea ꝛ eiecit me. Tren. j. audite me obſecro vniuerſi populi ꝛ videte dolorem meum virgines mee ꝛ iuuenes mei abierunt in captiuitatem ꝛ qꝛ vir iuſt' vult oms ad patientiā monere ſubdit (dicat nunc) dum tribulationes ſeuiunt (iſrael). i. vir iuſtus fide videns deum: h inquā (dicat) alijs vt exemplo meo inſtruant ad patientiam qđ dicat.

2 **Sepe expugnauerūt me a iuuentute mea etenim non potuerunt mihi.**

(Se. expu. me). i. multotiens ꝛ multis modis. ſ. multi inimici. j. Mach. xij. Queſierūt oms gentes q erant in circuitu eorū cōterere. Can. j. Filij matris mee pugnauerūt cōtra me (a iuuen. mea) ſupra. adoleſcentul' ſum ego ꝛ cōtē. quare tam ſepe rndet (etenim nō potuerūt mihi). i. qꝛ nō pualuerunt iam totiens attentauerūt ſi quō poſſent trahere ſeu deijcere in pctm. Greg. dicit tentationes cōtinuat vt ſaltē tedio vincat ſ vir iuſtus nō mouet qꝛ cōfidit in eo q nō deſerit ſperantes in ſe. Mat. xvj. Dabo tibi claues re. ce. ꝛ por. infe. nō pua. aduer. e. Eccli. iiij. Certa p iuſticia ꝛ dñs pugnabit p te inimicos tuos. ſequit.

3 **Sppra dorſum meum fabricauerūt peccatores. plongauerunt iniquitatem ſuam.**

(Supra dor.) Pri' dixit iuſt' ſe bis impugnatū. Primo blandicijs ꝛ poſtea minis. ꝛ qꝛ modo ſic modo ſic pualuerunt: addiderunt Terciū genus impugnatiōis qđ eſt verbera: ꝛ hoc eſt qđ ſequit (ſupra dor. m. fa. pec.) i. poſt impugnatiōem vborū addiderūt impugnationē verberum ꝛ contra has duas impugnationes habet iuſtus duo remedia: contra verba ſapientiam cōtra verbera patientiā. ꝛ he ſunt due ale que date ſunt mulieri. i. eccl'ie. vt fugiat a facie draconis in deſertum Apoca. xij. Dorſum igit eccleſie ſupra quod fabricant peccatores eſt ſapientia patiens: et patientia ſapiens. ſapientia patiens contra verborum impugnationē. patientia ſapiens cōtra verberum impugnationē. ſupra h dorſum eccl'ie fabricauerūt multotiens ꝛ multipliciter ꝛ vſqȝ hodie fabricant peccatores multiplices. ſ. heretici: iudei: pagani: tyranni: diuerſa genera pſecutionū Iſti ſunt quatuor fabri de quib' zach. j. Oſtendit mihi dominus quattuor fabros: ꝛ dixi qđ iſti veniunt facere ꝛ ait dicens. hec ſunt quatuor cornua q ventilauerunt iudam p ſingulos viros duo primi fabri. i. heretici et iudei fabricāt vaſa ad potandū de auro ꝛ argento ſophiſtico. i. doctrinā de ſapientia non vera. de qbus Hiere. lj. Calix aureus babylonis inebrians omnem terram. Eſa. j. Argentum tuum verſum eſt in ſcoriam. Job. xvj. Oſtendam vos fabricatores mendacij ꝛ cultores peruerſorum dogmatū. Hiere. lj. Stultus factus eſt omnis homo a ſcientia cōfuſus ē omnis conflator in ſculptili quia mendax conflatio eius: nec eſt ſpiritus in eis. Alij duo fabri fabricant vaſa ad pugnādum. ſ. gladios ꝛ ſagittas vt ſagittent in obſcuro rec. cor. quia factis impugnant ſicut alij duo verbis. de quibus vaſis dicit Hiere. lj. Collidis tu mihi vaſa belli ꝛ ego collidā in te gentes. ꝛ ſupra in alio pſal. in fine. niſi conuerſi fueritis gladium ſuum vibrauit arcum ſuum tetendit: ꝛ para. illum ꝛ in eo parauit vaſa mortis. Eccli. xj. Attende tibi a peſtifero: fabricat enim mala: eodem. xxvij. Annuens oculo fabricat iniqua ꝛ nemo eum abijciet ſed certe dum hi fabri ſupra dorſum eccleſie fabricare intendunt vaſa mortis fabricant ignari diſponente domino vaſa vite. vnde recte figurantur per egyptios a quibus filij iſrael vaſa argētea et aurea mutuo acceeperunt: ſicut dicitur Exodi. xij. Dedit enim dominus gratiam populo iſrael coram egyptijs vt commodarent eis ꝛ ſpoliarent egyptios magnam ſiquidem gratiam reputant ſancti q dat eis dominus aliquid pro ipſo pati. vnde Phil. ij. Donatum eſt vobis non ſolum vt in eo credatis ſed etiā vt pro eo patiamini: ꝛ ſatis notabiliter dicit commodarent quaſi recepturi qꝛ pro pſecutōne quam inferunt ſanctis recipiunt ab eis orōnes j. Cor. iiij. Maledicimur ꝛ bene. pſe. pati. ꝛ ſuſti. blaſphemamur ꝛ obſecremus. fabricāt igit iſti fabri ſupra dorſum eccleſie neſcientes vaſa virtutum. vnde Eſa. liiij. Ecce ego creaui fabrum ſufflantē in igne prunas ꝛ pferentē vas in opus ſuum. et ego creaui interfectorem ad diſpergendum

R Dorſū eccl'ie ſupra qđ fabricāt pctōres pſecutōes qđ ſit ꝛ quō ꝯ eas hȝ duo remedia.

dum eſſ corpora lacerant ⁊ occidunt eadē vaſa glorie efficiunt. vñ Prouer. xxv. aufer rubiginē de argento. i. mortē ⁊ mala ſequentia de viro iuſto vt egrediat̃ vas puriſſimū id ē corp⁹ gloꝛificatū. Job. xxij. Dabit ꝓ terra ſilicē ⁊ ꝓ ſilice tor. au. de his vaſis dicit̃ Eccli. xxvij. Uaſa figuli probat for. ⁊ ho. iuſ. ten. tr. b. ſequit̃ (ꝓlongauerūt iniqui. ſ.) q. d. nō tm̄ ſepe ⁊ diu expugnauerūt dicit iuſt⁹ h̄ eſt multe ⁊ diutine ſunt eorum impugnatiōes ſicut eſſ veſtis ꝓlongat̃ qñ vna alij adiungit̃ ſic ipſi petōres iniquitatē addūt iniquitati hoc eſt inique cogitationi iniquū conſenſum. iniquo cōſenſui iniquū opus: iniquo operi iniquā cōſuetudinem: inique cōſuetudini iniquā neceſſitatē: deinde ſequit̃ vel iniqua palliatio qd̄ eſt ypocriſis vel iniqua excuſatio: vel iniqua defenſio vel iniqua gloꝛiatio quā ſequit̃ impenitentia ſeu deſperatio q̄ eſt immediata ad damnationem eternā. De his dr̄ Eſa. j. Sup quo pcutiā vos vltra addētes puaricationē omne caput languidū oīne coꝛ. m. a plā. pe. vſq̧ ad verti. nō eſt in eo ſani. Oſee. iiij. Maledictū et m. ⁊ ho. ⁊ fur. ⁊ adul. in ſy. ⁊ ſan. ſ. teti. i. petīn petō additū eſt. ſic adam petō comeſtiōis addit pcīn excuſatōis. Gen. iij. mulier quā dediſti mihi ſociā de. mihi. ⁊ co. ipocrite peccato intentionis ⁊ male actionis addūt peccatū ſimulationis: heretici petō infidelitatis addunt pcīn defenſionis. ⁊ ſic multi ꝓlongant iniqui. ſuā: vel ſic (ꝓlonga. iniq̄. ſu.) dicit iuſt⁹. i. ꝓcul a me elongauerūt eā. q̄ quanto pl⁹ mali ꝑſequunt̃ iuſtū tanto amplius ab eo elongat̃ iniquitas eorum dum patienter ſuſtinent verbera ⁊ ſapienter reſpondent ad verba.

4 **Dominus iuſtus concidet ceruices peccatoꝛū. confundant̃ ⁊ conuertant̃ retroꝛſuȝ omnes qui oderunt ſyon.**

(Domin⁹ iuſt⁹) Scđa ps vbi oſtendit̃ pena ꝑſequentiū q. d. vir iuſt⁹: ita expugnauerūt me peccatores ꝫ hoc nō facient ſemꝑ nec impune (q̄ dñs iuſt⁹) q̄ hȝ ⁊ velle ⁊ poſſe: poſſe q̄ (dñs) velle q̄ (iuſtus cōcidet ceruices pec.). i. ceruicoſos petōres deſtruet. Job. xiij. Memoꝛia veſtra cōparabit̃ cineri ⁊ redigent̃ in lutum ceruicee veſtre. in ceruice eſſ ſupbia notat̃ vt dicit glo. vñ Job. xv. Cucurrit aduerſus deū exten. col. ⁊ pingui. ceru. contra de ar. eſt ꝫ quāto altius aſcēdit tanto ꝓfundius deſcendit. vñ Job. xxj. Si aſcenderit in celū ſupbia c. ⁊ ca. e. nu. te. quaſi ſunt in. in fine. ꝑ Hiero. nihil magis diſplicet dō q̄ ceruix erecta poſt peccatū. ꝫ ne omnino pereant peccatores vir iuſt⁹ orat vt ad pniam cōuertant̃ dicens (confundant̃) bona cōfuſione que adducit grām ⁊ gloꝛiā vt dicit̃ Eccli. iiij. (et cōuer. re.) a via ſua mala ad viā iuſticie (o. qui ode. ſy.). i. eccliaȝ fide deū ſpeculantē vel in ſpecula exiſtentē. vl̄ de mala cōfuſione pōt exponi ⁊ tunc nō orando ſed pdicendo ⁊ volūtatē ſuā voluntati diuine cōformando dicit (cōfundant̃) eterna cōfuſione que nunq̄ delebit̃ (⁊ cōuer. retroꝛ.). i. inefficaces ⁊ impotentes appareant (o. q̄ ode. ſy.). i. ex odio ꝑſecuti ſunt finaliter eccliam. Hiere. xvij. Confundant̃ q̄ me pſe. ⁊ nō confun. ego: eodem. xx. Qui me ꝑſequunt̃ cadent ⁊ infirmi erunt.

5 **Fiant ſicut fenū tectoꝛum qd̄ priuſq̄ euellatur exaruit.**

(Fi. ſi. fe. te.) qd̄ cito orit̃ ⁊ cito morit̃. cui⁹ viroꝛ parū durat. ſic gloꝛia ſupboꝝ parū durabit. Eſa. xxviij. Ue corone ſuperbie ebrijs effraym ⁊ floꝛi decidenti. eodem. xl. Omīs caro fenū: ⁊ omnis gloꝛia ei⁹ quaſi flos agri. Job. viij. nūquid virere pōt arboꝛ ſine humoꝛe ⁊ creſcere carectū ſine aqua ante omnes herbas creſcit: ſic vie hoīm q̄ obliuiſcūtur deum. ⁊ q̄ ſupbi frequenter deijciunt̃ in cōfuſionem ⁊ obprobriū anteq̄ de vita tollant̃. iō ſubdit (qd̄ priuſ. euellat̃ exaruit). i. q̄ cito cepit areſcere ⁊ quanto citius creſcit tanto citius areſcit. ⁊ cum viret ex vna pte. areſcit ex alia. ſic gloꝛia ſupboꝝ ſtatim vt incipit deſinit ⁊ cum floꝛent in vno areſcunt in alio. vñ ſupra. homo ſicut fenū: dies ei⁹ tā q̄ flos agri. j. Pet. j. Omnis caro fenū ⁊ omnis gloꝛia ei⁹ t. f. fe. exaruit fenum ⁊ flos eius decidet.

De quo non implebit manū ſuā qui metet: ⁊ ſinū ſuū qui manipulos colliget.

(De quo) feno. i. de malis ⁊ aridis ab humoꝛe gratie (nō impleuit). i. nō implebit (ma. ſ. q̄ me. ⁊ ſi. ſu. q̄ mapi. coll.) id eſt angeli meſſores q̄ in fine zizania. i. malos colligabūt ꝑ faſciculos ad comburendum: triticū aūt congregabunt in hoꝛreum domini. i. bonos in celum. vt dicit̃ Math. xiij. Ipſi de malis qui impugnant bonos non implebunt manum vel (ſinum ſuum). i. nō colligent ex eis aliquā bonā operationem vel cogitationem remuneratione dignam vl̄ ipſe xp̄us metet agrum mundi quem ſeminauit bono ſemine vt dicit̃ Math. xiij. Unde Apoc. xiiij. Miſit qui ſedebat ſuper nubem falcem ſuam in terram ⁊ demeſſuit eā ⁊ idem (manipulos colliget) id eſt bonos ſm̄ oꝛdinem ſuum in gloꝛia collocabit Eſa. xvij. Erit ſicut congregans in meſſe quod reſtiterit ⁊ brachium eius ſpicas leget. i. pauperes ⁊ paruulos qui per ſpicas deſignant̃: magni enim partes vulpium. id eſt demonum erunt. vnde Mich. vij. Ue mihi: quia factus ſum ſicut qui colligit in autumno racemos vindemie. domin⁹ ergo de ſuperbis (nō implebit manum ſuaȝ) neq̧ ſinū ſuum. i. nec inter minoꝛes nec inter maioꝛes ſanctos computabit eos: loquit̃ enim Dauid ad ſimilitudinem alicuius qui res carioꝛes in ſinu ſuo abſcondit minus caras in manu poꝛtat ad hunc modum de minoꝛibus dominus implebit manum ſuā ⁊ de maioribus ſinum. ſed ſupbi nec in manu inter minoꝛes: nec in ſinu inter maioꝛes recipientur. vbi ergo erunt: vbi nullus oꝛdo ſed ſempitern⁹ hoꝛroꝛ inhabitat Job. x. de bonis vō dominus (implebit manum ſuam) ⁊ ſinum: vñ Eſaie. xl. Sicut paſtoꝛ gregem ſuum paſcit in via. ſ. triplici paſtu. ſ. doctrine penitentie: eucariſtie in brachio ſuo cōgregabit agnos. id eſt minoꝛes. in ſinu ſuo leuabit fetas. id eſt maioꝛes. ipſe poꝛtabit vtroſq̧: deinde oſtendit ꝓpheta q̄ ſunt illi qui non colligentur a domino qui per fenum deſignantur illi. ſ. qui ꝓphetarū ⁊ apoſtoloꝛū pdicationē nō receperunt. ⁊ ideo eoꝛum benedictionē habere non meruerunt ⁊ hoc eſt qd̄ ſequit̃.

Et non dixerunt qui preteribant: benedictio domini ſuper vos benediximus vobis in nomine domini. 7

(Et nō dixe. q̄ p̄.) ſ. ꝓphete ⁊ apoſtoli ⁊ eoꝝ ſequaces q̄ ꝑ mundū currentes ad patriā tranſierūt ⁊ tranſeunt non muſitantes in terra (benedictio domini ſuꝑ vos) ⁊ iteruȝ non dixerūt eis (bene. vo. in no. domini) hoc eſt ꝓphete et apli illis non pdicauerunt: nec dederunt ſuam benedictionē: mos fuit apud hebꝛeos vt viatores benedicerēt oīb⁹ opantib⁹ h̄ aūt ecōtrario dicit̃ q̄ illis ſupbis inaniter operantib⁹ nulla benedictio dat̃ aut dabit̃. boni vō opatores replebunt̃ bñdictionibus. Deut. xxxiij. Benedictio illi⁹ q̄ apparuit in rubo veniat ſuper caput ioſeph. Deut. xxxiij. vir ſapiens implebit̃ benedictionib⁹. Et nota: q̄ eſt duplex benedictio. ſ. benedictio ſiniſtre ⁊ benedictio dextre. Benedictio ſiniſtre eſt bonoꝛum tpalium multiplicatio. ſic benedixit dominus laban ꝓpter iacob. de hac benedictione dicit̃ Gen. xxvij. De pinguedine terre ⁊ de roꝛe celi erit benedictio tua. Job vlti. benedixit dominus nouiſſimis. Job. j. In fine multiplicauit eum bonis multis. benedictio dextere eſt collatio gloꝛie. Math. xxv. Uenite benedicti patris mei ⁊c. pš. benedixit fi. t. in te. Item infuſio gratie. pš. benedictōnem dabit legiſlatoꝛ. ⁊ iterum. benedicat nos deus deus noſter. Item bonoꝛum operum multiplicatio. Gen. xxij. Benedicā tibi ⁊ multiplicabo te. Hoīs vō benedictio ſimiliter duplex eſt. vna reſpectu dei. ſ. gratiarūactio. Thob. xij. Benedicite deum celi. Item omnis boni aſcriptio. pš. ſerui domini benedicite dño. Item bona de ipſo dictio. pš. benedicā dominū in omni. t. id eſt bona de ſeipſo dicam. Alia eſt reſpectu hominis. ſ. boni optatio ſic benedixit yſaac filiū ſuum iacob. i. bona optauit ei. Gen. xxvij. Item boni vel veri pdictio ſic iacob filiis ſuis bñdixit. Gen. penul. Item bona datio ſic dauid a Nabal petijt benedictionem. j. Reg. xxv.

R Duplex bñdictio dī ⁊ hoīs